

ม.ล.ค. / ๓๐. 53

ย้อนรอยชุมชนจีนโบราณที่ 'พิพิธภัณฑสถานพื้นถิ่นตลาดบางพลี'

สโมสรมิวเซียม

พันธุ์ทิพย์ อิระเนตร
mod009@hotmail.com

6 ปีงานประจำปีไปอย่างมีสีสัน เมื่อวันเสาร์ที่ 2 ตุลาคม ที่ผ่านมา สำหรับ 'ตลาดโบราณบางพลี จ.สมุทรปราการ ย่านการค้าเก่าแก่ริมคลองลำโรงที่เติบโตขึ้นด้วยชุมชนชาวจีนเมื่อกว่า 150 ปีมาแล้ว โดยมีคนจีนมาตั้งรกรากจนเป็นชุมชนใหญ่เมื่อ พ.ศ.2400 มีผู้คนเดินทางไปมาหาสู่กันผ่านตลาดบางพลีอย่างคับคั่ง เพราะเป็นเส้นทางนำเชื่อมตะวันตกกับตะวันออก ระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำบางปะกง

ทุกวันนี้บ้านเรือนเก่าแก่อายุกว่า 100 ปี ยังคงมีให้เห็นเป็นหลักฐานของความเจริญในอดีต รวมถึงเรือนแถวไม้แบบจีนที่ทอดตัวยาวขนานไปกับลำคลองอันอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ ภายในตลาดยังมี 'พิพิธภัณฑสถานพื้นถิ่นตลาดบางพลี' ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับตลาดและชุมชนที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ทั้งประวัติความเป็นมา, วิถีชีวิตของชาวบ้าน, ภาพถ่ายเก่าอันทรงคุณค่า รวมถึงข้าวของเครื่องใช้ในท้องถิ่น เป็นต้น

หากมาที่นี่แล้วรู้สึกคล้ายคลึงคลอคลอว่ามีพิมพ์เขียวเดียวกันกับพิพิธภัณฑสถานสามชุกและตลาดคลองสวน เพราะทั้ง 3 แห่งมีคณาจารย์ด้านมานุษยวิทยา ศิลปะ สถาปัตยกรรม คือ สาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่เน้นย้ำแนวคิด 'ตลาดมีชีวิต พิพิธภัณฑสถานมีชีวิต' เพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวเผยแพร่

และสืบค้นเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมภายในตลาด

มิวเซียมแห่งนี้มองดูเผินๆ อาจไม่มีอะไรน่าสนใจไปกว่าว่ามีเซียมทองดินทั่วไป แต่กว่าที่พิพิธภัณฑสถานจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษา กับชาวบ้านในชุมชน ซึ่งพากันหันมามองเห็นถึงความสำคัญของท้องถิ่น ตื่นมากขึ้น ทั้งที่ชาวบ้านบางส่วนเคยมีความคิดที่จะย้ายถิ่นฐานไปทำกินที่อื่นหลังจากตลาดบางพลีซบเซาอย่างมากในช่วงปี 2538-2540 นับเป็นการสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ให้เกิดขึ้นในชุมชนอีกครั้ง

เรียนรู้ข้อมูลต่างๆ จากมิวเซียมกันแล้ว ลองเดินชมบรรยากาศของจริงในตลาด ซึ่งให้ความรู้ได้ไม่แตกต่างจากมิวเซียม เพราะสถาปัตยกรรมโบราณ ร้านรวงเก่าแก่ รวมถึงวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนยังมีให้ศึกษาอย่างไม่รู้จบ โดยมีอาจารย์เป็นชาวบ้านที่พร้อมจะบอกเล่าเรื่องราวมากมาย ดังเช่น คุณเดชาธำรงค์ สัตว์ฉันทารัง ลูกชายพ่อค้าชาวจีนแต่จิ๋ว ที่เล่าถึงบรรยากาศของชุมชนบางพลีเมื่อเกือบ 80 ปีที่แล้วให้ฟังว่า

"สมัยก่อนแถวนี้มีแต่ท้องนา ครอบครัวยุคหนึ่งขายผ้าทำอยู่ในตลาด สั่งมาจากโรงงานเป็นพับๆ เรียง

เหมือนกองฟืนสูงๆ ไม่กี่วันก็หมด เพราะชาวบ้านซื้อกันแต่ผ้าสีด้า สีอื่นขายแทบไม่ได้ ตอนนั้นทางนางชาก้วยสั่งตัดกันตัวละคร 3 สิ่งเอง (ยิ้ม)"

ฟังคุณเดชาเล่าเพลิน เหม่อมมองไปบนเพดานได้เห็น 'ถังดับเพลิงโบราณ' และแผ่นเหล็กรูปร่างแปลกตา ที่มีข้อความบ่งชี้ว่าสำหรับใช้ดับอกเวลา

เรียกได้ว่า ตลาดแห่งนี้มีความรู้แทรกอยู่ทุกอณูเลยจริงๆ ■